

ZNP: Vodi lahko v drastično omejevanje svobode izražanja

Na predlog sprememb medijske zakonodaje, ki jo je v javno razpravo ponudilo ministrstvo za kulturo, se je odzvalo Združenje novinarjev in publicistov (ZNP). Ker gre za zanimiv predlog sprememb, ki zadeva vse medije in javnost, ocene upravnega odbora ZNP objavljam v celoti.

“Spremembe medijske zakonodaje, ki jih pripravlja ministrstvo za kulturo, so za ZNP zelo problematične, saj lahko vodijo v drastično omejevanje svobode izražanja. To še posebej velja za 6. in z njim povezani 7. člen, ki de facto uvaja cenzuro. Po tem predlogu lahko medijski inšpektor, ob asistenci novinarskih združenj, izloča tiste vsebine, ki širijo t. i. sovražni govor. Glede na to, da je pojem sovražnega govora zelo ohlapen, in da bo presoja, kaj je sovražni govor, prepuščena subjektivni presoji inšpektorja, je možno takšne določbe politično instrumentalizirati. V praksi bo to lahko privedlo do preganjanja tistih medijskih vsebin, ki promovirajo ideje, katere so v nasprotju s pogledi oblasti. Prav tako bi lahko visoke zagrožene kazni (od 1000 do 10.000 evrov) avtomatično pripeljale do samocenzure medijev, ki sicer povsem argumentirano opozarjajo na anomalije določenih pojavov, kot so množične migracije in podobno.

V ZNP opozarjamo, da bi lahko ureditev, kot jo predlaga ministrstvo, hitro pripeljala v omejevanje svobode izražanja, ki je ustavno priznana in varovana kategorija, zato menimo, da lahko o njenem omejevanju odločajo izključno sodišča. Prepuščati to subjektivni presoji inšpektorja, je skregano z načeli pravne države.

Skregana z logiko stvari je tudi določba, po kateri bi se lahko inšpektor pri odločanju o tem, ali gre v prispevku novinarja ali drugi objavi v mediju za sovražni govor, posvetoval z reprezentativnimi novinarskimi združenji. Čeprav se zdi na prvi pogled všečno, je to približno tako, kot da bi delodajalec o tem, ali delavec krši delovno zakonodajo, povprašal njegov sindikat.

Dejstvo je tudi, da novinarska združenja nismo usposobljena, da bi lahko presojala, kaj sovražni govor je in kaj ne, pa tudi sicer to ni naša naloga. Primarna naloga novinarskih združenj je skrbeti za primeren socialno-pravni položaj novinarjev, opozarjati na anomalije v medijskem prostoru, skrbeti za primerno medijsko zakonodajo in podobno. Sovražni govor je bil do zdaj izključno stvar organov pregona – policije, tožilstva in sodišč – in naj tako tudi ostane.

Sporno je tudi to, da predlog predvideva globe za medije, ki razširjajo sovražni govor, brez da bi zakon določal, kdaj lahko inšpektor izreče globo – ali potem, ko medij ne odstrani sporne vsebine, ali morda ko inšpektor zazna sporno vsebino ... Takšna nedoločенost bi lahko pomenila, da bi bilo tudi izrekanje glob, ki radikalno posega v uredniško politiko medijev, prepuščeno povsem stihijski osebni presoji inšpektorja.

Pri tem tudi opozarjamo, da v inšpekcijskem postopku, po katerem naj bi se vodili postopki, pritožba ne zadrži izvršitve inšpektorjeve odločbe. Tako bi lahko prišlo do velikih posegov v svobodo izražanja, ne da bi medij imel možnost hitrega in učinkovitega pravnega varstva.

Glede na vse navedeno v ZNP pričakujemo, da bo ministrstvo sporne določbe umaknilo iz zakona.

V ZNP med drugim pozdravljamo določbo, da se bo za zagotavljanje javnega interesa v medijih letno še naprej zagotovilo sredstva, ki ustrezajo vrednosti najmanj treh odstotkov zneska prispevka za programe RTV Slovenija, ki je bil zbran v preteklem letu. Ne zdi pa se nam smiselno, da se za izvedbo razpisov za sofinanciranje medijskih vsebin uporabljajo določbe zakona, ki urejajo uresničevanja javnega

interesa za kulturo, saj je razdeljevanje sredstev za kulturne projekte nekaj povsem drugega kot razdeljevanje sredstev medijem. Smiselno je, da se za določitev vodenja postopkov razpisov za sofinanciranje medijskih vsebin sprejme posebna uredba, ki upošteva vse posebnosti medijev in medijskih vsebin, tako kot je bilo to urejeno do zdaj. Sistem sofinanciranja trenutno kolikor toliko deluje, četudi ni optimalen, zato ga ni smiselno spreminjati.

V ZNP pa pozdravljamo določbo, po kateri mora biti programska vsebina, katere objavo naroči pravna ali fizična oseba za plačilo ali drugo podobno nadomestilo, na izpostavljenem mestu na začetku programske vsebine označena z opozorilom »Plačana objava«, ki je izrazno bolj poudarjeno od sporočila v programski vsebini. V praksi se namreč pogosto dogaja, da skušajo mediji zabrisati razlike med plačanimi in neplačanimi vsebinami, pri čemer posledično ni jasno, kaj je prispevek novinarja in kaj plačana propaganda.

Upravni odbor ZNP, 4. 7. 2019”

Na posnetku je minister za kulturo Zoran Poznič:

Minister za kulturo Zoran Poznič Foto:DZ/ Borut Peršolja